

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Hořovice

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Hořovice se nachází v západní části Středočeského kraje a tvoří 1 z 26ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 37 obcí (což je velikost mírně pod průměrem kraje);
- v dotčeném území žije celkem 29.027 obyvatel (9. nejnižší počet v kraji), z toho 6.835 v jádrovém městě;
- hustota zalidnění SO (118 obyv./km²) je lehce podprůměrná;
- rozlohou více než 246 km² je 6. nejmenším obvodem.

Tabulka 1: Komparace SO ORP ve Středočeském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Hořovice	37	29027	6835	246
Slaný	52	39412	15300	369
Benešov	51	57815	16541	690
Beroun	48	58157	18919	416
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav	58	95579	17503	378
Čáslav	37	25125	10138	274
Černošice	79	128326	6570	580
Český Brod	24	19545	6839	184
Dobříš	24	21536	8755	318
Kladno	48	120572	68551	351
Kolín	69	79877	31077	584
Kralupy nad Vltavou	18	30399	17855	131
Kutná Hora	51	49234	20470	643
Lysá nad Labem	9	23427	8988	121
Mělník	39	43144	19346	457
Mladá Boleslav	98	107892	44229	810
Mnichovo Hradiště	22	16578	8384	213
Neratovice	12	30605	16415	113
Nymburk	39	39178	14871	355
Poděbrady	35	30531	13986	349
Příbram	75	70150	33553	925
Rakovník	83	55411	16427	896
Říčany	52	60009	14116	377
Sedlčany	22	22219	7452	449
Vlašim	48	25756	11769	496
Votice	15	12312	4603	289
Průměr za kraj	44	49685	-----	424

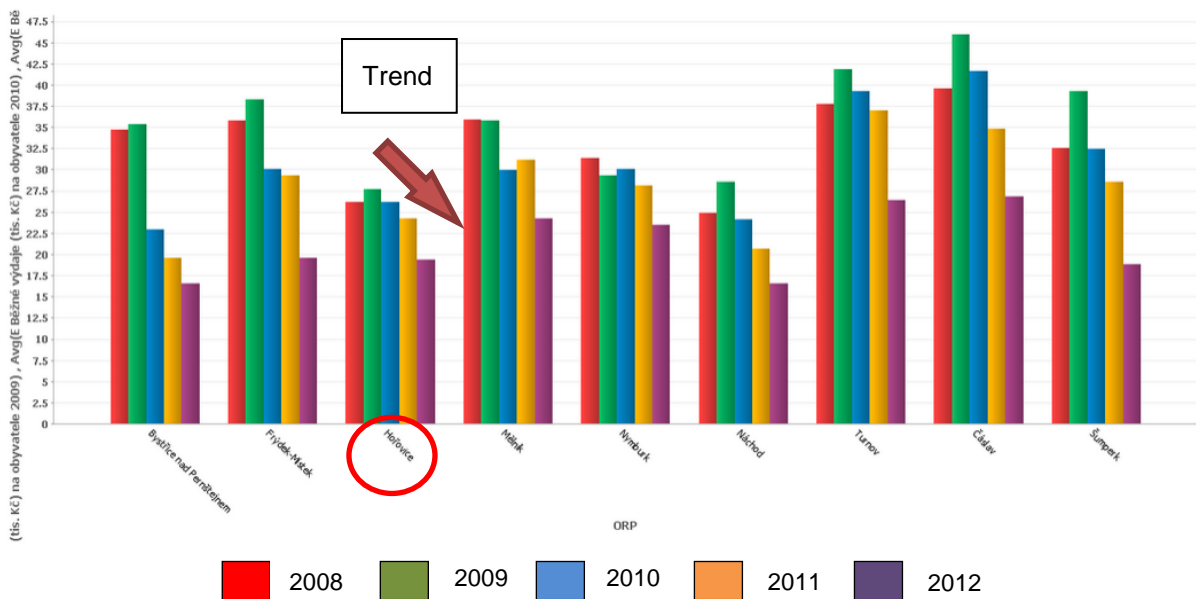
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno v porovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obcí SO, počtem obyvatel SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 27.500 až 30.500 obyvatel (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Tišnov, Ostrov, Vrchlabí, Žamberk, Kralupy nad Vltavou, Lovosice);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 36 až 39 obcí (celkem 8 srovnatelných SO ORP: Náchod, Turnov, Frýdek-Místek, Šumperk, Mělník, Nymburk, Čáslav, Bystřice nad Pernštejnem);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 6.500 až 7.000 (celkem 9 srovnatelných SO ORP: Blatná, Vodňany, Kraslice, Dobruška, Tanvald, Kravaře, Černošice, Český Brod, Světlá nad Sázavou).

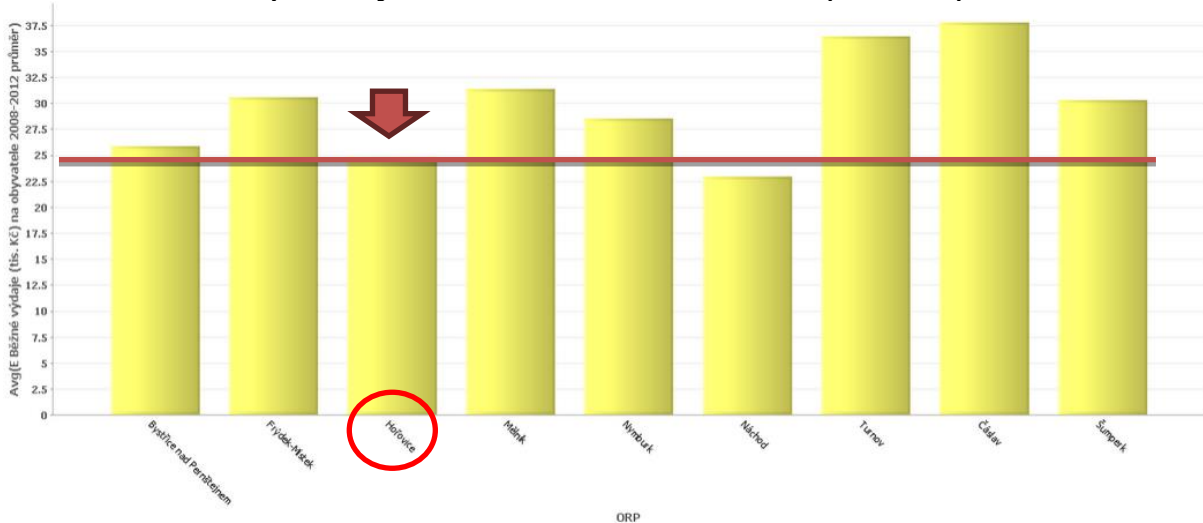
2. Ekonomická výkonnost

V oblasti ekonomické výkonnosti je zajímavé srovnání **běžných výdajů na obyvatele**, které byly sledovány za období 2008-2012. Jak je z obrázku níže patrné, hořovický obvod zaznamenává od roku 2009 sestupnou tendenci nákladů na běžný provoz. Přičemž po celé sledované období se v rámci skupiny SO srovnávaných dle kritéria počtu obcí řadí k trojici obvodů s nejnižší úrovní běžných výdajů (spolu s SO ORP Bystřice pod Hostýnem a SO ORP Náchod). To dokládá i průměrná výše parametru za hořovický obvod – ca 25 tis. Kč/byyv./rok. Viz obrázky 1 a 2.

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 36 – 39) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

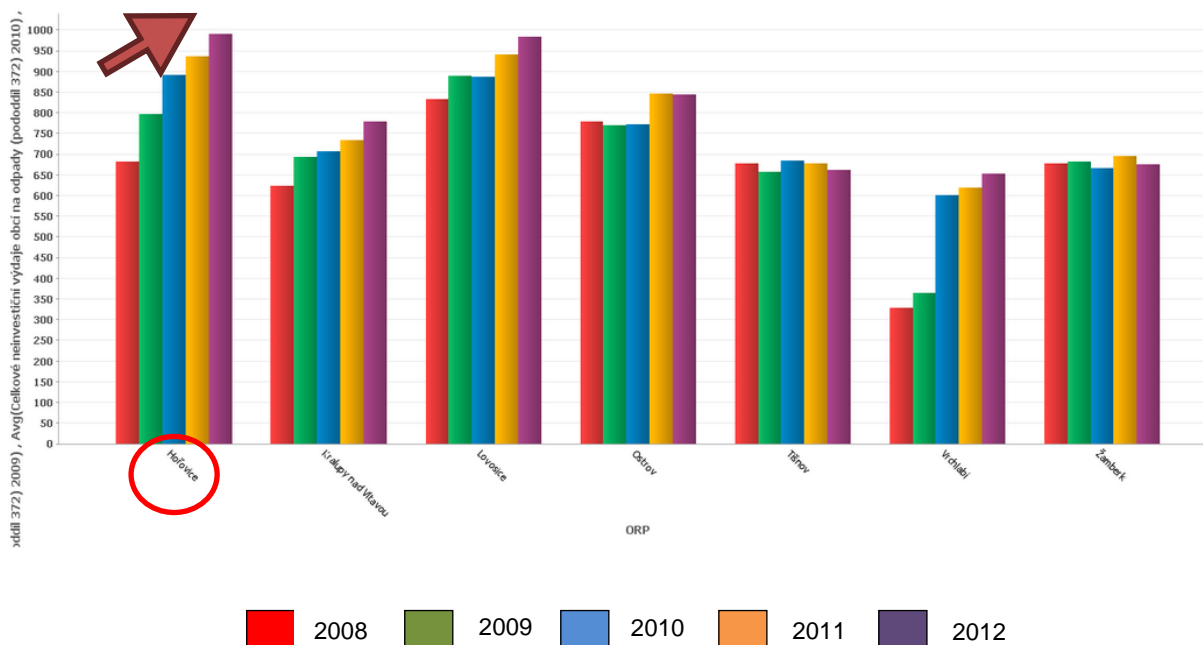
Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 36 – 39) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

3. Odpadové hospodářství

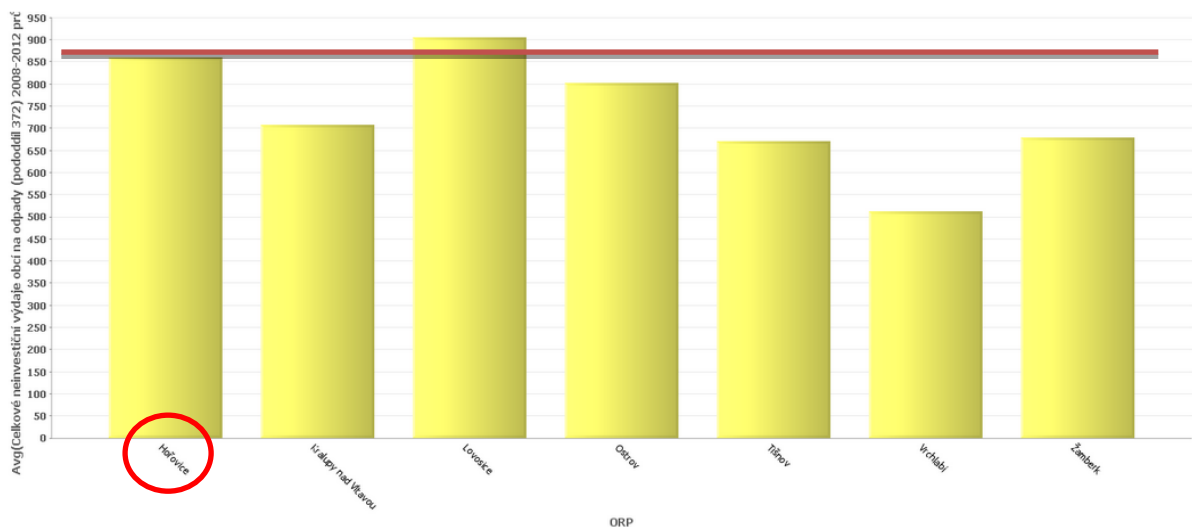
Při bližším pohledu na problematiku odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu u SO ORP Hořovice významné srovnání **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady**. V průběhu 5ti sledovaných letech (2008-2012) dosáhl hořovický obvod svými hodnotami tohoto parametru jedenkrát na 3. příčku (2008), dvakrát obsadil 2. místo (2009, 2011) a dvakrát získal prvenství (2010, 2012) ve sledované skupině vybraných SO ORP¹. To dokládá i průměrná úroveň celkových neinvestičních výdajů na odpady, která dosahuje výše ca 858 Kč/obyv./rok. Viz obrázky 3 a 4.

Obrázek 3: Celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 27,5 – 30,5 tis.) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

¹ Přičemž úroveň celkových neinvestičních výdajů na odpady SO ORP Hořovice každoročně roste. *Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Obrázek 4: Průměrné celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 27,5 – 30,5 tis.) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

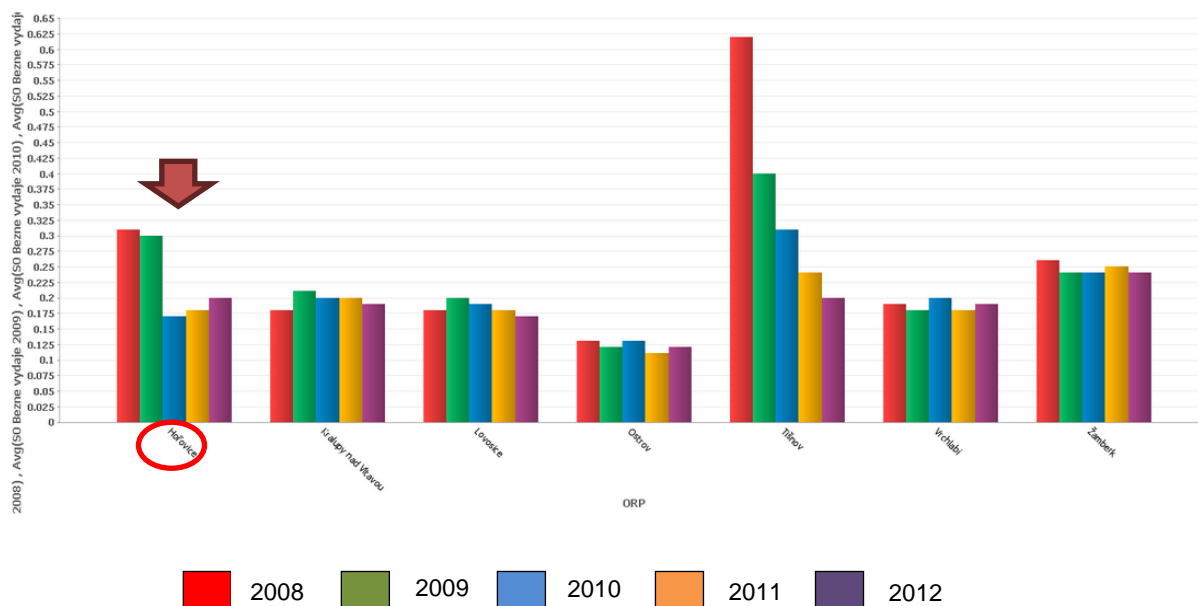

Pro kompletní ilustraci situace je vhodné rovněž zmínit, že i neinvestiční výdaje na sběr a svoz KO SO ORP Hořovice mají taktéž vzestupnou tendenci, nicméně z tohoto hlediska je obvod až na 3. místě. Současně má hořovický obvod nejvyšší podíl směšného komunálního odpadu na komunálním odpadu v této skupině SO, a to ca 68 %.

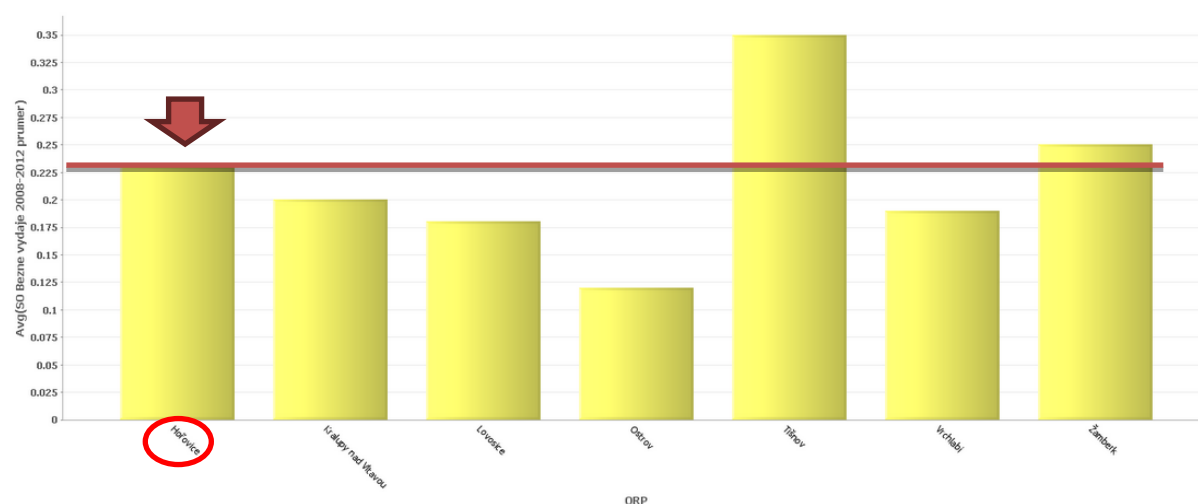
4. Sociální služby

Z pohledu sociálních služeb je vhodné se zaměřit na srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. Zatímco na počátku sledovaného období (v letech 2008-2009) vykázal SO ORP Hořovice 2. nejvyšší hodnotu (po SO ORP Tišnov), a to ca 0,30 tis. Kč/obyv./rok, v následujících letech jeho úroveň nákladů na běžný provoz poklesla (na ca 0,18 tis. Kč/obyv./rok). V průměru tedy vydává 0,23 tis. Kč/obyv./rok. Situaci znázorňují obrázky 5 a 6.

Obrázek 5: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 27,5 – 30,5 tis.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

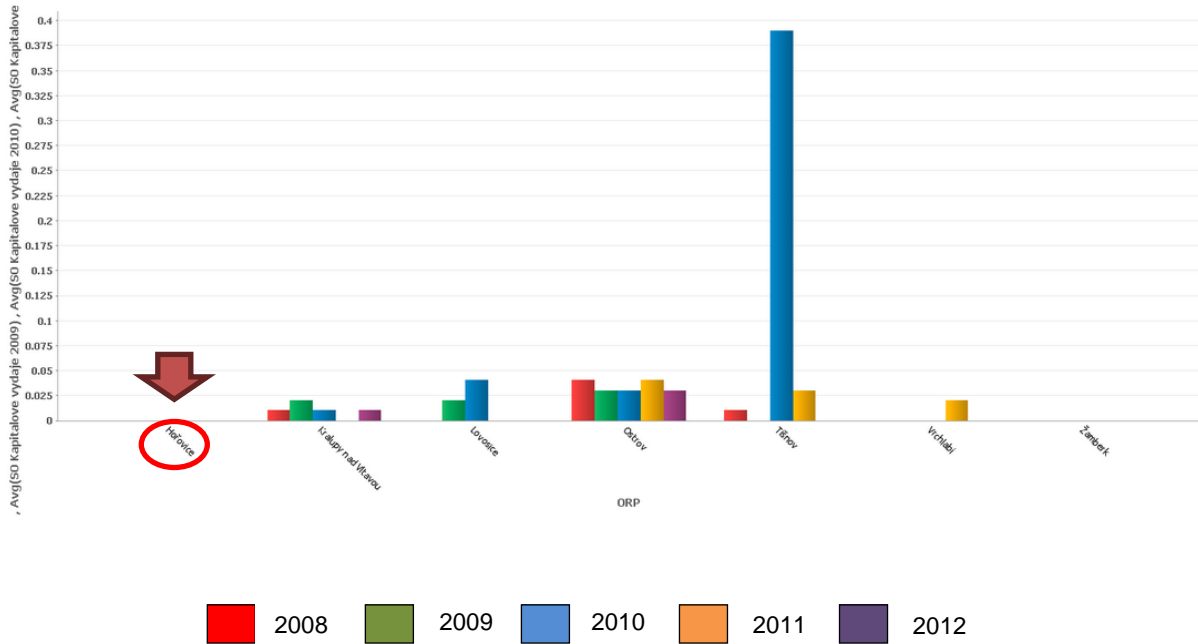

Obrázek 6: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 27,5 – 30,5 tis.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Zcela limitní je pak situace při pohledu na **kapitálové**, tj. investiční **výdaje** na sociální služby SO ORP Hořovice, které dosahují **nulové hodnoty** ve všech sledovaných letech 2008-2012 (!). I když některé další srovnávané SO ORP také nevykazují velké investiční výdaje na sociální služby, přesto byly v této oblasti alespoň minimálně aktivní. Obdobná situace avšak platí, i pokud bychom aplikovali jiné kritérium pro výběr srovnávaných SO ORP, např. počet obcí nebo počet obyvatel jádrové obce daném obvodu.

Obrázek 7: Kapitálové výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 27,5 – 30,5 tis.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP HOŘOVICE	
základní charakteristika	<p>ve Středočeském kraji disponuje správní obvod ORP Hořovice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mírně podprůměrnou hustotou zalidnění • 9. nejmenším počtem obyvatel • 6. nejmenší rozlohou
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> • snižující se úroveň běžných výdajů na obyvatele, což odráží i 2. nejnižší průměrná výše ukazatele za hořovický obvod ve skupině SO
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> • rostoucí trend celkových neinvestičních výdajů na odpady i na sběr a svoz KO hořovického obvodu
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> • na počátku sledované období vykázal SO ORP Hořovice 2. nejvyšší hodnoty, poté zaznamenal sestupnou tendenci • nulové kapitálové výdaje na sociální služby na obyvatele

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad